

NYHETER

Tipsa oss på VK:s redaktion

Har du ett nyhetstips eller förslag på något vi bör skriva om?
Ring oss på 090-17 60 10 eller medla@redaktion.vk.se.
Du kan också skicka ett sms eller mms till nummer 72 090.

Stefan
Åberg

Patrick
Krainer

Nyhetsledning: Stefan Åberg, Patrick Krainer, 090-17 60 10. Nyhetsredaktionen: 090-17 60 10 E-post: redaktion@vk.se

VK Granskar: Förmåner inom kommunen

Vissa bjuds på flott julbord

STORA SKILLNADER. Bland kommunens anställda skiljer förmånerna sig vitt och brett. Beroende på var inom Umeå kommun du är anställd kan du få gratis kaffe och frukt varje dag, ett lyxigt julbord på restaurang och 5 000 kro-

nor att lägga på friskvård. Eller så kan du få betala för ditt kaffe varje månad, behöva äta ditt julbord på en 30 minuter lång rast och behöva ta pengar ur din egen ficka för att nyttja ditt friskvårdsbidrag.

UMEÅ. Umeå kommun har uppsatta riktlinjer för flera olika förmåner. Däremot finns det ingen gemensam riktlinje uppsatt för varken kaffe, frukt eller fika. Detta har orsakat stora skillnader mellan anställda av samma arbetsgivare – Umeå kommun. I stället för att kommunen har en gemensam riktlinje sker besluten oberoende av varandra på vardera verksamhet, eller till och med arbetsplats.

Stefan Larsson, förhandlingschef vid Umeå kommun bekräftar oklarheterna angående vem som bestämmer vad.

– Beslut fattas av varje förvaltning, beroende på delegation inom förvaltningen. Där har jag inte koll på om det är förvaltningschef, verksamhetschef eller enhetschef som beslutar inom respektive förvaltning, förklarar Stefan Larsson.

De flesta anställda som arbetar inom verksamheterna äldreomsorg samt stöd och omsorg på kommunen får själva betala för kaffe. Det kan dras på lönen, betalas per kopp eller så har personalen en egen fikakassa, medan andra har obegränsad tillgång till gratis kaffe, som på stadshuset. Det skiljer sig även inom verksamheterna, där är utbildningsverksamheten ett exempel, mer om detta senare.

2019 fick cheferna bjuda sina anställda på julbord eller ge en juldåp för 450 kronor per anställd, men hur vardera chef väljer att göra detta varierar. Flera arbetsgrupper har tillsammans ätit julbord på restaurang. Andra arbetsgrupper har inte fått möjligheten till att göra något sådant, till exempel Niklas Gustavsson på Sävar-

Trots att de är anställda av samma arbetsgivare skiljer sig förmånerna för de anställda inom Umeå kommun en hel del.

skolan vars enda julförmån var ett julbord i skolbespisningen med eleverna.

– Om det är ett julbord när arbetsgivaren bjuder sina an-

ställda som räknas, så har jag inte fått det, säger Niklas Gustavsson.

Ett återkommande önskemål av anställda inom kommunen är att det ska vara lika för alla.

– Friskvårdsbidraget för de anställda direkt av kommunen är dock samma för dem alla. Det är subventionerade gymkort som gäller och de kan få 50 procent av gymkortet betalt med hjälp av sitt friskvårdsbidrag av kommunen. Dock är maxtalet för bidraget 2000 kronor. Att det endast är 50 procent av gymkort som betalas medför även att de själva måste ta pengar ur egen ficka för att kunna nyttja friskvårdsbidraget.

Niklas Gustavsson anser dock att det brister när det gäller kommunens kommunikation angående hur man gör som anställd för att kunna ta del av sitt friskvårdsbidrag.

– Jag har inte fått av min arbetsgivare vad jag har rätt till. Alla pratar om hur viktigt friskvård är men då borde det också

Monika Lönnell och Susanne Nilsson i korridoren på äldreboendet.

Här kanske det kan vara ett citat från något på webben.

Missa inte: Se XXXXXXXX XXXXXXXX
på vk.se när XXXXXXXXXXX XXXX
XXXXXXXXXXXX XXXXXXXX XXXXXXXXXXXX

- andra får inte ens kaffe

■ Hur blir det med julklappen i år?

✓ Vi har kontaktat kommunens verksamheter angående hur de har valt att göra i år, mitt i en pågående pandemi. Alla påpekar att det inte går att ha ett klassiskt julbord men hur de har valt i stället varierar. Så här kommer det se ut på några verksamheter i år:

- ✓ Inom äldreomsorgen ska de anställda få någon julkapp, vad det blir bestämmes dock vardera chef på de olika arbetsplatserna.
- ✓ Kulturförvaltningens anställda får ett presentkort på kultur och idrottsarrangemang

vara något som man upplyser om, hur ska man göra. Det ska inte vara krångligt, säger Niklas Gustavsson.

Två av de kommunalt ägda bolagen har däremot ett helt annat beslut. På Bostaden AB och Infrastruktur i norr AB får de anställda 5 000 kronor att nyttja på hälsofrämjande aktiviteter. Umeå energi AB har i stället två gym där de anställda kan träna helt gratis, samt en satsning de kallar Måbra där de anordnar gemensamma aktiviteter

Vänsterpartiet i Umeå har lagt fram motionen "Lika förmåner för kommunanställda". Denna motion har lett till att en kartläggning av förmåner inom kommunen nu ska ge-

nomförs. Dock kommer endast några förmåner undersökas berättar Stefan Larsson, förhandlingschef vid Umeå kommun.

– Den 17 oktober beslutades det att en genomlysning ska göras i samtliga verksamheter beträffande kaffe, arbetskläder/arbets skor, mobiltelefoner och datorer. Någon exakt tidsplan är inte satt men ambitionen är att göra detta första halvåret 2021, säger Stefan Larsson.

Göteborgs förmanerna julklapp och julbord har vi granskat förra året på grund av att den rådande pandemin förändrar situationen och möjligheterna till en vanlig julgåva i år.

SANDRA GABRIELSSON
CLARA TILÉNBERG

Förmåner inom Umeå kommun

	Kaffe	Frukt och fika	Julkapp och julbord	Friskvård
Stadsledningskontoret*				
Fritid				
Kultur				
Samhällsbyggnad				
Stöd och omsorg				
Teknik och fastighet				
Utbildning**				
Äldreomsorg				
Bostaden AB***				
Infrastruktur i Norr AB***				
Umeå Energi AB*				

*På stadsledningskontoret och Umeå Energi får de anställda både frukt och fika

*Inom utbildning skiljer sig förmånerna mellan olika skolor.

*De anställda på Bostaden och Inab får både julklapp och jultbord. De får även 5 000 kronor i friskvårdsbidrag, att låna för med 2 000 för dem som är anställda direkt av Umeå kommun.

”Hade varit trevligt att känna sig lite uppskattade”

HOLMSUND. På ett äldreboende i Holmsund jobbar Monika Lönne-
lid, Susanne Nilsson och Ernelle
Höber. För dem och deras kollega-
r är förmånen, som gratis kaffe
och gemensamt julbord, inte en
självlärlighet. De känner sig därför
inte helt uppskattade av kommu-
nalen.

När vi anländer till äldreboendet kommer en värdkladd kvinna och möter oss innanför dörrarna, med en utsträckt arm ger hon oss var sitt munskydd, det är Emelie Höber. Med munskyddet på går vi in till ett rum avskilt från de boende, i anslutning till entrén. I rummet står vi osäker med Monica, Susanne och Emelie som börjar berätta om sina förmåner.

Emelie Höber förklarar hur det fungerar med kaffe, att den före detta chefen för ett par år sedan införde att all personal skulle betala för sig. I dagalaget dras 40 kronor på lönen varje månad, men inte för alla.

för dem som gick med på införandet av betalning för kaffet, de andra ska ju inte dricka kaffe då. Men det här har runnit ut i sanden med tiden, nu betalar nästan ingen ny personal för kaffe men jag står fortfarande kvar och betalar för mitt, berättar hon.

De blir aldrig bjudna på frukt, sika kan de däremot bli bjudna på i samband med arbetsplatsträffarna som sker ungefär sex gånger per år. Emelie Höber berättar att hon ofta jämför sina förmåner med andra och med en djup suck fördömar hon upplevelsen av situationen.

- Vi har det så djävla dåligt med förmåner.

Förra året fick personalgruppen anordna en julfest, det var dock inte självklart att de skulle få göra det.

- I fjol hade vi faktiskt julfest men den fick vi bara på grund av att jag till slut lyckades tvinga vår chef att låta oss ha den. Festen blev sen också

” Vi har dåliga arbetstider, vi har dålig lön, vi går kort om folk, det är så mycket som är negativt att det skulle behövas så lite för att vi ändå skulle känna oss nöjda.

Montika L. Arnold

vår julkalpp, vilket jag inte riktigt var beredd på. Vi fick 8 000 kronor för att anordna en julfest, men vi är typ 50 personer som jobbar här, säger Emelie Höber.

Denna julfest blev då även deras juldapp, trots att andra arbetsplatser i kommunen får både personalfest och juldapp eller julkuld. De berättar att de har svårt att få göra något tillsammans i arbetsgruppen och att någon oftast måste ta samsen om alla ska kunna delta. De tycker att det är konstigt av kommunen eftersom att aktiviteter tillsammans skulle stärka

dem som team och ger mer energi och glädje i arbetet.

När vi frågar hur de känner blir det knäpptyst i rummet, Monika Lönnelid suckar sedan fram ett svar:

Susanne Nilsson berättar att det känns som att de inte syns och finns. Lönnelid fortsätter och fördarar deras redan sämre förutsättningar:

oss nõida, süger hon.

Zandra Häggglund, enhetschef på äldreboendet, säger att alla ska betala för sitt kaffe och om det inte är så det står till är det ett misstag.

Angående den lilla summan de fick per person för julfesten förra året berättar Zandra Hägglund att det inte var den enda iulaktiviteten de haft.

- Vi hade ju en liten julsittning här också, det blev ju som att de fick både jullunch och julfest, säger Zandra Hägglund.

Viktor Königsson som arbetar på samma arbetsplats menar att det var generöst att kalla det en iulsittning.

- Det var de som jobbade den dagen som fick jullunchen, det var lite glögg och risgrynsgröt i en pappallrik, säger han.

Mona Kärebrand Åberg, personalchef vid verksamheterna stöd och omsorg samt äldreomsorg berättar att hon inväntar kartläggningen för att se

VK Granskar: Förmåner inom kommunen

hur olik det faktiskt är, men att likvärdighet är målet.

– Det självklart att förmåner bör vara lika för alla medarbetare, osett var man arbetar. Sen kan förutsättningarna se olika ut och kartläggningen kommer säkert att både visa och ge förslag på hur det kan hanteras, säger Mona Kärebrand Åberg.

Jenny Lindholm arbetar också på ett äldreboende, men på Umedalen. Hon berättar att de får en del av förmånerna som Umeå kommun kan ge sina anställda, men att det även finns en del som de inte får. En liknande situation som för dem på äldreboendet i Holmsund.

Julbord är en av sakerna de brukar få varje år. Jenny berättar att de brukar få julmar levererar till arbetsplatsen från olika restauranger. Julmaten får personalgruppen sedan äta i sitt fikarum under sin rast vilket gör att personalgruppen från hennes avdelning aldrig får äta tillsammans.

– Vi får äta det på vår 30-45 minuters lunchrast. Vi har två dagar att välja mellan då vi har möjlighet att sitta uppe i personalrummet och äta det, vi kan med andra ord aldrig sitta allihop tillsammans.

Jenny Lindholm berättar även att personalen själva har en fikakassa då de varken bjuds på kaffe, frukt eller fika av verksamheten. Att det ska finnas kaffe på arbetsplatsen är något som personalgruppen själva ansvarar över.

– Vi åker iväg och köper kaffe och fika själv i personalen, vi har en fikakassa där man kan betala antingen 150 kronor i månaden eller 10 kronor per dag, säger hon.

Runt jul kan det hända att personalen bjuds på pepparkakor eller godis, och vid teamträffar som sker några gånger per år kan de ibland få beställa smörgåstårter. Men det är inte något som alla kan ta del av.

– Alla i personalstyrkan är ju inte med på de tillfällena, utan bara de som jobbar just den da-

gen. Det blir så när man inte har vanlig hederlig femdagarsvecka, säger hon.

Jenny Lindholm förklarar att önskan inte ligger på att få mer förmåner utan att det är viktigare att de som personal inte ska vara bortglömda i verksamheten.

– Så länge det är lika för alla som jobbar åt Umeå kommun. Det ska vara rättvist, säger hon.

Johanna Palmlof Brus arbetar som administratör på Umeå näringsliv. Just nu jobbar hon hemifrån på grund av den rådande pandemin. Vanligtvis håller hon till på Umeå kom-

muns stadshus Väst på stan, där de har många bra förmåner, som är alltså annat än förväntat av de anställda vi tidigare har pratat med.

Johanna Palmlof Brus berättar att det finns kaffemaskiner utsatta på varje avdelning i stadshuset och att hon tycker det är en bra förmån. Hon berättar även att de får en fruktkorg varje vecka till avdelningen, som de flesta i stadshuset har, och att de får fika en gång i veckan.

– Vi har ett fredagsfika, då går man och hämtar en påse med fika som avdelningen delar på. Man står ju nästan och köar för att få hämta ut sin fikapåse, säger hon.

Hon säger att de flesta i stadshuset har något fika, många har fredagsfika och några måndagsfika, vilket känns som en lyxig förmån för henne.

SANDRA GABRIELSSON
CLARA TJÄRNBERG

Kommunbolagen har bäst förmåner

UMEÅ. Anställda på de helt kommunalt ägda bolagen Bostaden AB, Umeå Energi AB och Infrastruktur i Norr AB har bättre förmåner än andra kommunanställda. Hur bolagen har valt att göra med förmånerna skiljer sig dock mellan varandra. Har du till exempel gått i pension från Umeå Energi AB får du komma på julbord.

För anställda direkt av kommunen fungerar friskvårdsbidraget så att de får 50 procent av ett gymkort betalt, men max 2000 kronor. För kommunens anställda innebär detta att de måste betala hälften av summan ur sin egen ficka.

Hos Bostaden och INAB är det andra regler. Där får det anställda 5000 kronor att nytna på friskvård utan krångel. Mikael Salomonsson, vd på INAB, berättar att de anser det viktigt att hålla en god och bra balans med personalens förmåner och att friskvårdsbidraget är viktigt för dem.

– Vi har gjort en bedömning att det är väldigt viktigt att ge personalen en möjlighet att sluta sin hälsa, det ger också avspänning i produktiviteten i arbetet. Så friskvårdsbidraget är en väldigt viktig förmån för vår personal.

På Umeå Energi har de ett annat upplägg. I stället för ett friskvårdsbidrag har de två egna gym som de anställda har obegränsad tillgång till, det berättar Roland Olofsson, anställd på Umeå Energi.

– Vi har en halvtimme i veckan som man kan förlänga lunchen med. Gå och träna eller promenera eller vad man nu vill göra. Sen har vi lite andra aktiviteter om man vill, det är allt från promenader och spinning, säger Roland Olofsson.

Fredrik Lundberg, affärscontroller på Umeå Energi, förklarar varför de har valt att inte

Anställda på de kommunala bolagen har bättre förmåner än andra kommunanställda.

Kommunens riktlinjer

450 kronor per anställd var riktlinjen 2019 för julbord eller julkäpp för kommunens anställda. **50 procent** av en summa men **max 2000 kronor** per anställd är friskvårdsbidraget. Ingen riktlinje finns för varken kaffe, fika eller frukt. Gällande fika så är dock det skatteverkets regler som gäller avseende omfattning och belopp.

ge de anställda ett friskvårdsbidrag utan att erbjuda direkt tillgång till gym och andra aktiviteter.

– En anledning till det är att det blir mer som en gemensam sak man gör tillsammans. Det är ju större chans att man träffas i gymmet på arbetsplatsen

än om man springer på andra gym på kvällarna. Man träffas ju mer över gränserna med sina kollegor och då blir det mer en "vilkånsla", säger Fredrik Lundberg.

Kaffe, en macka på fredagar och frukt en gång i veckan får de anställda gratis. Roland Olofsson berättar även hur det ligger till med julbord och julkäpp för de på Umeå Energi, även för de tidigare anställda.

– Vi har fått julbord alla år. Vissa år har det bara varit i matsalen, men i fjol fick vi riktigt julbord, på Elise Hotell Mimer. Det är lite olika, men det är julbord varje år. De som flyttat har gått i pension får också komma. Förut fick vi både julkäpp och sommarpresent, men det är det slut med nu.

Fredrik Lundberg förklarar att de tidigare anställda som

deltar i Umeå Energis julbord betalar en viss summa själva. Förra året var det en julkäpp som kostade 245 kronor per person och 75 kronor fick de tidigare anställda betala själva.

Anna Wiberg är kommunikatör på Bostaden och hon menar att de anställdas förmåner hos Bostaden och direkt av kommunen inte är jämförbara. Detta motiverar hon med att Bostaden inte är finansierade av skattemedel. – Bostaden ingår i UKF, Umeå kommunföretag, och är ett affärsmässigt företag som inte finansieras av skattemedel som Umeå kommun gör. Det känns därför inte relevant att jämföra Bostadens förmåner med Umeå kommun, säger Anna Wiberg.

Inom kommunfullmäktige råder det delade åsikter angående kommunbolagens förmå-

ner. Hos Bostaden och INAB får de anställda nämligen både julkäpp och julbord varje år, en summa som totalt blir det dubbla jämfört med kommunens riktlinjer för deras anställda. Detta är bara en av förmånerna där bolagens personal har mer än de anställda direkt av kommunen.

– Det är klart att vi tycker att bolagen också ska omfattas av de här riktlinjerna, säger Lena Arvidsson, ombudsman för Vänsterpartiet Västerbotten.

Kristdemokraternas gruppleader Veronica Kerr pekar i stället på bolagens frihet. – De är ju inte riktigt lika styrda av politiken på samma sätt som kommunen. De har större självständighet för deras företag, säger Veronica Kerr.

SANDRA GABRIELSSON
CLARA TJÄRNBERG

"Lika förmåner för alla"

V-FÖRSLAG. Vänsterpartiet i Umeå vill att det ska vara lika förmåner för de anställda. Genom en motion tar Vänsterpartiet frågan om förmånerna upp till kommunfullmäktige i hopp om en förbättring

UMEÅ. I en motion som heter "Lika förmåner för kommunanställda" yrkar Vänsterpartiet för just det.

– Det är ju jätte viktigt att man som arbetsgivare ska visa uppskattning åt all personal som vi har. Det är väldigt svårt att förstå varför det inte skulle kunna vara lika förmåner, eller likvärdigt i alla fall, säger Lennart Arvidsson, ombudsman för Vänsterpartiet Västerbotten samt ledamot i personalnämnden.

Vad dessa skillnader beror på kan Arvidsson inte svara på då han menar att det inte finns någon anledning till varför det ska

vara skillnader. På frågan om varför det inte gjorts något åt detta tidigare pekar han på stora skillnader mellan åsikterna i kommunfullmäktige.

– Jag vet ju att det finns företrädare som säger att det egentligen är jättebra med stora skillnader, även när det gäller personalförmåner, och gärna skulle se ännu större skillnader så det ju i debatten i kommunfullmäktige. Jag tycker det är helt befäktat att tänka på det sättet, säger Arvidsson.

Är det inte rimligt med olika förmåner då även lönen skiljer sig mellan de anställda?

– Lönesättningen är en helt

Första delen i VK:s granskning av kommunala förmåner.

annan sak som är ett avtal man kommer fram till i förhandlingar mellan fack och arbetsgivare. Detta handlar nämligen om arbetsgivarens egna beslut om vilka förmåner personalen ska ha, så det är väldigt stor skillnad att prata om att det skiljer sig i löner och förmåner. Olika löner kan faktiskt i stället vara ett argument för att det ska vara lika förmåner.

Kristdemokraterna har debatterat mot Vänsterpartiet i kommunfullmäktige gällande denna motion då de har en

skiftande åsikt. Veronica Kerr, gruppleadare för Kristdemokraterna i Umeå, tycker att denna fråga kan vara något för fackliga organisationer, till skillnad från Vänsterpartiet.

– Jag vill hellre att man ställer de organisationer som är nära arbetsgivarna och att de anställda själva lyfter saker som de tycker är orättvist. I stället för att politiker går och säger "titta här borta får de det och det, de som sitter här borta bör också få det" fastän det inte ens är efterfrågat, säger Veronica Kerr (KD).

Kerr menar att det är omöjligt att ha samma förmåner för alla på grund av att det finns många olika yrkesgrupper med olika behov. Hon tar yrken där tunga lyft ofta förekommer som exempel och säger att man där behöver satsa på förmåner som kan förhindra belastningsskador.

Varför personalen inom äldreomsorg och utbildning inte

har gratis kaffe tror Kerr beror på att personalskyddet är större än på de flesta andra platser, och att de då har de valt att spara in på kaffet för att slippa den extra kostnaden. Så har det alltid sett ut menar Kerr och förklarar att hon är för kommunens kartläggning men att lösningen inte är gratis kaffe åt alla.

– Jag tycker att det är jättebra att man utreder detta, men jag vill inte att alla ska ha gratis kaffe eftersom det är många som inte dricker kaffe och då blir det en principsak.

Kerr förklarar att hon egentligen är för att se Umeå kommun som en arbetsgivare och vill att de anställda ska känna sig uppskattade men vägen till det är inte genom lika förmåner.

– Att det ska vara exakt lika förmåner för alla, det vänder jag mig emot, säger hon.

STEFAN ÅBERG

"Självkostnadspris för fika i fullmäktige"

UMEÅ. Vid kommunfullmäktiges sammanträden varje månad serveras det gratis fika. Sverigedemokraterna tycker att politikerna kan föregå med ett gott exempel och betala för detta fika själv, men de känner sig inte hörda.

Varje månad dukas det upp flera bord med allt från kaffe och te till smörgåsar och smörgåsar till kommunfullmäktiges 65 ledamöter. Ett fika som finansieras av skattemedel.

De fyra förtröendevalda Sverigedemokraterna i Umeå kommunfullmäktige skrev i april i år en motion som löd "Självkostnadspris för fika i kommunfullmäktige". De vill att alla förtröendevalda ska betala detta fika själv.

Maria Nilsson, en av ledamöterna från Sverigedemokraterna, verkar inte hoppfull när hon får spekulera i möjliga beslut.

– Det blir avslag. Jag känner ju att vi sverigedemokrater har väldigt svårt att få igenom vår politik.

Sverigedemokraterna skrev denna motion med strävan mot att få kommunfullmäktige att föregå med gott exempel inom kommunen. Maria Nilsson säger att kommunen redan är under en tätt budget och att det är ett enkelt sätt att spara pengar, men även att det inte är mer än rätt att de betalar denna lilla summa själv.

Både Lennart Arvidsson (V) och Veronica Kerr (KD) är beredda att hålla med om vad Sverigedemokraterna säger med denna motion. Den är dock ny och därav har många av ledamöterna i kommunfullmäktige inte hunnit gå igenom den ordentligt.

– Jag har inte läst motionen men jag förstår absolut tanken. Vi har inte tagit upp och disku-

Vid fullmäktigesammanträden bjuds politikerna på fika.

terat den än men jag förstår. Jag tycker att eftersom alla anställda ska ha fritt kaffe är det ju inte helt fel att tänka att även kommunfullmäktige ska omfattas av det men jag vill inte låsa mig vid en bestämd uppfattning utan att diskutera det närmare först, säger Lennart Arvidsson (V).

– Jag kan tycka att som politiker har man möjlighet att stå

själv för sina egna kostnader när det gäller fika i stället för att kommunen ska stå för det. Däremot kan det ju bli mer besvärligt rent administrativt att vi ska behöva börja betala själv, säger Veronica Kerr (KD).

Sverigedemokraterna vill att politikerna ska betala själva för sitt fika.

STEFAN ÅBERG